

1. Referentie

Referentie	Pleijers, A. (2010). Jongeren in het hoger onderwijs en hoogopgeleiden op de arbeidsmarkt
Taal	Nederlands
ISBN – ISSN	1876-181X
Publicatievorm	rapport

2. Abstract

In het studiejaar 2008/'09 volgen 286 duizend jongeren van 15 tot 25 jaar een opleiding in het hoger beroepsonderwijs. Daarnaast studeren ruim 163 duizend jongeren aan een universiteit. De deelname van jongeren aan het hoger onderwijs is de afgelopen jaren voortdurend gestegen; onder vrouwen harder dan onder mannen. Bovendien is de deelname bij vrouwen hoger. De deelname van niet-westerse allochtone jeugd aan het hoger onderwijs heeft een forse groei doorgemaakt. Hoogopgeleiden doen het goed op de arbeidsmarkt. Van de 25- tot 35-jarige hoogopgeleiden is bijna 94 procent aan het werk. Zij zijn vooral werkzaam binnen de zakelijke dienstverlening, in de gezondheids- en welzijnszorg en in het onderwijs. Mannen en autochtonen hebben iets vaker een baan dan vrouwen en allochtonen. Vrouwen en allochtonen behoren vaker tot de niet-beroepsbevolking.

3. Trefwoorden

Thema('s)	Werk
Trefwoord(en)	Arbeidsmarkttransitie

4. Onderzoeker

Opdrachtgever	Jeugd en gezin, Nederland
Onderzoeker(s)	Astrid Pleijers Henri Faasdreef 312 2492 JP Den Haag (070) 337 38 00

5. Onderzoeksvraag

Onderzoeksvraag	Hoe verloopt de arbeidsmarkttransitie van Nederlandse jongeren?
Hypothesen	/

6. Methode

Onderzoeks-methode	Secundaire analyses op verschillende statistische bronnen over armoede	
Onderzochte groep	Nederlandse jongeren onder de 18 jaar	
Bereik	Nederland	

7. Resultaten

Een op de drie schoolgaande jongeren volgt opleiding in hoger onderwijs	In het studiejaar 2008/'09 volgden bijna 1,38 miljoen jongeren van 15 tot 25 jaar een opleiding in het door de overheid bekostigde onderwijs. Hiervan zaten er 449 duizend in het hoger onderwijs (33 procent) 2). In Nederland behoren de opleidingen in het hoger beroepsonderwijs (hbo) en de opleidingen in het wetenschappelijk onderwijs (wo) tot het hoger onderwijs. De personen die een dergelijke opleiding hebben afgerond worden gerekend tot de hoogopgeleiden. Van de jongeren in het hoger onderwijs volgden 286 duizend studenten van 15 tot 25 jaar een opleiding in het hbo. In datzelfde studiejaar telde het door de overheid gefinancierde wetenschappelijk onderwijs ruim 163 duizend studenten in die leeftijdsgroep. Ter vergelijking: in het mbo waren dat er in 2008/'09 ruim 441 duizend. Vrouwen volgen relatief gezien vaker hoger onderwijs dan mannen. Dit geldt zowel voor het hbo als het wo. In 2008/'09 namen ruim 133 duizend mannen en ruim 152 duizend vrouwen van 15 tot 25 jaar deel aan een hbo-opleiding. Aan een universitaire opleiding namen ruim 76 duizend mannen en bijna 87 duizend vrouwen deel.
Voortdurende toename onderwijsdeelname hoger onderwijs	Van 2000/'01 tot 2008/'09 nam de deelname aan beide typen hoger onderwijs voortdurend toe. Zo waren er in het schooljaar 2008/'09 ruim 50 duizend hbo-studenten meer dan in 2000/'01. In het wo waren dit er bijna 40 duizend meer. Het Ministerie van OCW verwacht dat het aantal studenten in het hbo en wo de komende tien jaar verder stijgt (Referentieraming 2009). In het hbo is de toename van het aantal studenten onder vrouwen iets groter dan bij mannen, respectievelijk 28 duizend en 24 duizend studenten. In het wo zijn het duidelijk de vrouwen die zorgen voor de toename van het aantal studenten. Ten opzichte van 2000/'01 is het aantal vrouwelijke studenten met 26 duizend toegenomen en het aantal mannelijke studenten met 14 duizend. En waar de vrouwen in het wo in 2000/'01 nog net in de minderheid waren ten opzichte van de mannen, zijn zij in 2008/'09 ruim in de meerderheid.
Deelname aan hoger onderwijs hoogst onder westerse allochtone jonge vrouwen	In het studiejaar 2008/'09 volgden ruim 60 duizend allochtone jongeren van 15 tot 25 jaar een hbo-opleiding en ruim 35 duizend een universitaire opleiding. Westerse allochtonen hebben een relatief hoog percentage deelname aan het hoger onderwijs, vooral aan het hbo. Westerse allochtone vrouwen spannen de kroon in zowel hbo als wo: van alle vrouwen in het door de overheid bekostigde onderwijs van 15 tot 25 jaar volgde 26 procent een opleiding in het hoger beroepsonderwijs en bijna 19 procent een universitaire opleiding. Van de autochtone vrouwen nam 23 procent deel aan het hbo en 13 procent aan het wo. Het is aannemelijk dat dit relatief hoge aandeel onder westerse allochtonen onder andere te maken heeft met faciliteiten die in het hoger onderwijs geboden worden voor studenten afkomstig uit het buitenland (en die over het algemeen ontbreken bij de opleidingstypen van lager niveau), bijvoorbeeld Engelstalige studieprogramma's. Studenten uit de ons omringende Europese landen, zoals Duitsland en België komen relatief vaak in Nederland studeren in het hoger onderwijs (Van Miltenburg, 2010).
Aantal niet-westerse allochtone jongeren in het hoger onderwijs zeer sterk toegenomen	Van 2000/'01-2008/'09 groeide het aantal allochtone studenten van 15 tot 25 jaar in het hoger beroepsonderwijs van bijna 36 duizend tot bijna 61 duizend. In het universitair onderwijs was er in de overeenkomstige groep een stijging van ruim 20 duizend naar 35 duizend. De toename van de groep allochtone studenten is te wijten aan de groei van zowel de westerse als niet-westerse studenten in het hoger onderwijs. Ten opzichte van het studiejaar 2000/'01 is het aantal westerse allochtone jongeren in het hbo met bijna de helft toegenomen tot ruim 23 duizend. In het wo is het aantal jongeren in de overeenkomstige herkomstgroep met meer dan de helft gestegen, tot bijna 18 duizend. Gelijktijdig verdubbelde bijna het aantal niet-westerse allochtone jongeren tot ruim 37 duizend in het hbo en bijna 18 duizend in het wo. De absolute stijging onder niet-westerse allochtonen komt vooral voor rekening van de categorie 'overige niet-westerse allochtonen'. Het gaat dus niet om Turken, Marokkanen, Surinamers en Antillianen, maar om hoogopgeleiden uit andere niet westerse landen, zoals Chinezen. Ten opzichte van het studiejaar 2000/'01 is het aantal jongeren uit die herkomstgroep in het hbo met een factor 2,3 gestegen, van 6 tot bijna 13 duizend. In het wo is het aantal jongeren uit de minder traditionele niet-westerse landen zelfs 2,5 keer zo groot geworden en kwam uit op bijna 9 duizend in het studiejaar 2008/'09.
Jeugd langer in het onderwijs en later	Op nationaal en internationaal niveau is het overheidsbeleid gericht op groei van het aandeel hoogopgeleiden in de bevolking. Van hoogopgeleiden wordt verwacht dat ze een

pas aan het werk	belangrijke bijdrage leveren aan de kenniseconomie en er wordt dan ook veel in hen geïnvesteerd. Mede gezien de huidige economische crisis is het van belang om niet alleen naar de getroffen traditioneel zwakke groepen te kijken, maar ook naar de ‘vergeten’ groep van pas afgestudeerde hoogopgeleide jongeren. Ook zij worden getroffen door de crisis, die zich uitstrekt over de gehele breedte van de maatschappij (Berkhout & Smid, 2009). Daarom is het relevant om inzicht te krijgen in hoe jonge hoogopgeleiden het doen op de arbeidsmarkt. Uit de Enquête Beroepsbevolking (EBB) blijkt dat de meerderheid (bijna 55 procent) van de jongeren van 15 tot 25 jaar die al een opleiding in het hoger onderwijs hebben afgerond nog onderwijsvolgend is. Dit zijn bijvoorbeeld jongeren met een afgeronde bachelor in het wo, of jongeren die na het hbo verder studeren aan de universiteit. Daarnaast heeft 40 procent van de hoogopgeleide jongeren een baan en zijn er relatief weinig werkloos of niet-actief op de arbeidsmarkt. Overigens is het aandeel onderwijsvolgende hoogopgeleide jongeren sinds 2003 flink gestegen. In dat jaar was dit aandeel 41 procent. Omdat jonge hoogopgeleiden steeds langer onderwijs blijven volgen en pas op latere leeftijd aan het werk gaan, is het minder interessant om voor deze groep de situatie op de arbeidsmarkt uitgebreid te beschrijven. Het vervolg van deze rapportage heeft daarom alleen betrekking op de niet-onderwijsvolgende hoogopgeleiden van 25 tot 35 jaar.
Hoogopgeleiden op de arbeidsmarkt	In 2009 volgde bijna 77 procent van de hoogopgeleiden van 25 tot 35 jaar geen onderwijs meer. Dit komt overeen met 612 duizend personen. Binnen deze groep had bijna 94 procent een baan. Van de 38 duizend hoogopgeleiden van 25 tot 35 jaar die geen baan hadden, waren er 16 duizend actief op zoek naar een baan en daarmee werkloos. De overige 22 duizend personen waren niet actief op zoek naar een baan en behoren daarmee tot de niet-beroepsbevolking. Sinds 2003 is het aandeel werkenden in de groep hoogopgeleiden licht gestegen en vanaf 2007 nagenoeg gelijk gebleven. Het aandeel werklozen en het aandeel niet-actieven is enigszins gedaald. Uitzondering hierop is de lichte stijging van het aandeel werklozen in 2009: van 1,8 procent in 2008 naar 2,6 procent in 2009 3). De perspectieven op de arbeidsmarkt voor hoogopgeleiden in de komende jaren zijn onderzocht door het Researchcentrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt (ROA, 2009). Uit hun onderzoeksrapport blijkt dat de perspectieven het best zijn voor afgestudeerden in het hbo. Afgestudeerde academici zullen de komende jaren lijden onder de economische crisis. Zij zullen echter niet zonder meer werkloos worden, maar zullen zich aanbieden in richtingen waar wel nog werk te vinden is (buiten eigen richting) of een functie onder hun niveau (bijvoorbeeld hbo) aannemen. Hoogopgeleiden van 25 tot 35 jaar zijn vooral werkzaam binnen de zakelijke dienstverlening, in de gezondheids- en welzijnszorg en in het onderwijs. Ter vergelijking: de middelbaar opgeleiden van 25 tot 35 jaar werken vooral in de gezondheids- en welzijnszorg en handel. De laagopgeleiden van 25 tot 35 jaar zijn juist vooral werkzaam in de handel, de industrie en de bouw/nijverheid. Voor de hoogopgeleiden maakt het wat betreft werkloosheid niet uit in welke sector ze werkten; het aandeel hoogopgeleide werklozen is vanuit alle sectoren erg laag. Vrouwen zijn enigszins in de meerderheid onder de hoogopgeleiden van 25 tot 35 jaar die geen regulier onderwijs meer volgden in 2009. Dat vrouwen in de meerderheid zijn onder de hoogopgeleiden is iets van de huidige generatie. Onder de 35-plussers zijn juist de mannen in de meerderheid. Het verschil tussen beide aandelen wordt steeds groter naar het hbo. Afgestudeerde academici zullen de komende jaren lijden onder de economische crisis. Zij zullen echter niet zonder meer werkloos worden, maar zullen zich aanbieden in richtingen waar wel nog werk te vinden is (buiten eigen richting) of een functie onder hun niveau (bijvoorbeeld hbo) aannemen. Hoogopgeleiden van 25 tot 35 jaar zijn vooral werkzaam binnen de zakelijke dienstverlening, in de gezondheids- en welzijnszorg en in het onderwijs. Ter vergelijking: de middelbaar opgeleiden van 25 tot 35 jaar werken vooral in de gezondheids- en welzijnszorg en handel. De laagopgeleiden van 25 tot 35 jaar zijn juist vooral werkzaam in de handel, de industrie en de bouw/nijverheid. Voor de hoogopgeleiden maakt het wat betreft werkloosheid niet uit in welke sector ze werkten; het aandeel hoogopgeleide werklozen is vanuit alle sectoren erg laag. Vrouwen zijn enigszins in de meerderheid onder de hoogopgeleiden van 25 tot 35 jaar die geen regulier onderwijs meer volgden in 2009. Dat vrouwen in de meerderheid zijn onder de hoogopgeleiden is iets van de huidige generatie. Onder de 35-plussers zijn juist de

	mannen in de meerderheid. Het verschil tussen beide aandelen wordt steeds groter naarmate de hoogopgeleiden ouder zijn. Onder hoogopgeleiden van 55 tot 65 jaar is ruim zes op de tien personen een man. Dit heeft te maken met het feit dat vrouwen tegenwoordig vaker een hogere opleiding volgen en afgerond hebben dan een aantal decennia geleden, toen het hoger onderwijs nog gedomineerd werd door mannen.
Hoogopgeleide vrouwen vaker niet actief op de arbeidsmarkt	Hoewel de 25- tot 35-jarige vrouwen dus iets hoger zijn opgeleid dan hun mannelijke leeftijdsgenoten is het percentage werkzame vrouwen lager dan het percentage werkzame mannen, respectievelijk 92 en 96 procent. Van de hoogopgeleide 25- tot 35-jarigen zijn vooral vrouwen vaker dan mannen niet actief op de arbeidsmarkt. In 2009 waren 27 duizend vrouwen niet werkzaam, waarvan 18 duizend ook niet-actief op zoek waren naar werk voor meer dan 12 uur per week. Zij waren voornamelijk niet actief vanwege zorgtaken. Van de mannen zijn er 11 duizend niet werkzaam, waarvan 4 duizend niet actief op de arbeidsmarkt. Reden hiervoor zijn bijvoorbeeld gezondheidsproblemen. De trend sinds 2003 laat zien, dat zowel het aandeel werkende jonge hoogopgeleide mannen als vrouwen toeneemt. Dit heeft vooral te maken met afname van het aantal 25- tot 35-jarigen dat niet actief is op de arbeidsmarkt. Zo behoorde in 2003 nog 9,4 procent tot de niet-beroepsbevolking, in 2009 is dit 5,4 procent. Het aandeel werklozen is voor hoogopgeleide mannen en vrouwen door de jaren heen laag. Wel speelt ook voor deze groep de conjunctuur een rol. Zo nam ten opzichte van de jaren 2007 en 2008, toen het goed ging met de economie, de werkloosheid in 2009 weer toe. Van 1,4 naar 2,5 procent voor de mannen en van 1,8 naar 2,7 procent voor de vrouwen.
Toename hoogopgeleide werkende allochtonen	Hoogopgeleide autochtone 25- tot 35-jarigen die geen onderwijs meer volgen, zijn iets vaker aan het werk dan hun allochtone hoogopgeleide leeftijdsgenoten. Wel is ook onder allochtone 25- tot 35-jarigen het aandeel werkenden hoog, bijna 90 procent in 2009. Ter vergelijking, onder allochtonen van 25 tot 35 jaar met een middelbare opleiding is dat 77 procent en onder laagopgeleiden slechts 60 procent. Binnen de groep allochtone hoogopgeleiden is het aandeel werkenden in de afgelopen jaren sterk toegenomen. Dit komt vooral door de niet-westerse allochtonen. In 2003 werkte 80 procent van deze groep, terwijl dat in 2009 bijna 89 procent is. Het aandeel hoogopgeleide werkende allochtonen van westerse afkomst is licht gegroeid. In 2009 is het aandeel westers en het aandeel niet-westers allochtone hoogopgeleiden dat een betaalde baan heeft nagenoeg gelijk. Ook onder de autochtone hoogopgeleiden is het aandeel werkenden licht toegenomen. Onder allochtone hoogopgeleiden is het werkloosheidspercentage iets hoger dan onder autochtonen en ook behoren ze iets vaker tot de niet-beroepsbevolking.

8. Publicaties op basis van hetzelfde onderzoek

/